

Схема оцінювання тесту Республіканської олімпіади з української мови та літератури – 9 клас, 2019 р.

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
1. Визначте тему прочитаного уривка і запишіть її одним реченням.	Темою даного уривка є розповідь про моральні якості Марусі та першу її зустріч з Василем на весіллі у подружки. <i>Можливі інші варіанти.</i>	2 б. – 1 б. за правильну відповідь + 1 б. за грамотність.
2. Пригадайте і вкажіть, які позасюжетні елементи наявні в повісті «Маруся». Наведіть приклади з твору (2 речення).	Повість насичена позасюжетними елементами, де митець з любов'ю передає яскраві картини життя українського села, використовуючи розлогі пейзажі та етнографічні описи: одягу, побуту, культури взаємин, інтер'єру української хати, українських обрядів. Автор детально описує одяг Василя: «жупан на ньому синій і китаєва юпка, поясом з аглицької каламайки підперезаний, у тяжинових штанах, чоботи добрі, шкапові, з підковами». <i>Можливі інші варіанти.</i>	4 б. – по 2 б. за кожне речення: 1б. за правильну відповідь + 1 б. за грамотність.
3. Поясніть значення виділених у тексті виразів (2 речення).	1. Слова «нечистий таки вп'ять силу озьме, підцюкне й потягне низку добру до погібелі» означають, що злі помисли і недобрі дії візьмуть верх у дівчат, і вони почнуть знову грішити. 2. Вираз «бігати з ними по вулиці та горло драти, мов скажена» означає, що героїня повісті презирливо ставиться до таких розваг своїх подруг, вона не буде бігати по вулиці, голосно кричати. <i>Можливі інші варіанти.</i>	4 б. – по 1 б. за кожне правильне речення-пояснення + по 1 б. за грамотність.
4. До виділених слів самостійно доберіть і запишіть: а) синоніми, б) антоніми.	а) синоніми: чуб чепурний – чуб ошатний (охайний) ; хлопець моторний – хлопець жвавий (спритний) ; мерщій додому – хутчій (швидше) додому; б) антоніми: перестане ходити – почне ходити; тяжко здихне – легко здихне; був жартовливий – був серйозний .	6 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
5. Поясніть значення фразеологізмів.	Битися як птах у клітці – жити в скрутних (матеріальних) умовах, переборюючи нестатки, злидні. Десята спиця в колесі – той, хто відіграє незначну роль у чомусь. Згущувати фарби – надзвичайно перебільшувати що-небудь. Сісти в калюжу – зазнати невдачі. Пасти задніх – відставати.	5 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
6. Складіть і запишіть речення за схемами. Вкажіть тип кожного речення.	1. Весна вступила в свої права, але ранки були ще морозними. <i>Складносурядне речення.</i> 2. У дворі, де росла стара груша, було спокійно і затишно.	Усього 12 б.: 8 б. – по 2 б. за кожне речення: 1 б. – за відповідність схемі

	<p><i>Складнопідрядне речення з підрядною означальною.</i></p> <p>3. Заспівала дівчинонька – пішла луна гаєм. <i>Безсполучникове складне речення.</i></p> <p>4. Я наполегливо працюю над собою, щоб бути готовим до самостійного життя, коли покину батьківську оселю. <i>Складнопідрядне речення з кількома підрядними.</i> <i>Можливі інші варіанти.</i></p>	<p>речення + 1 б. за грамотність (2 x 4 = 8 б) + 4 б. – по 1 б. за правильно визначений тип кожного речення (8 + 4 = 12).</p>
7. На місці крапок вставте, де потрібно, пропущені літери, запишіть слова, знімаючи дужки.	<p>Суспільні умови в Україні в <i>десяти-сорокові</i> роки <i>дев'ятнадцятого</i> століття, коли творив Квітка-Основ'яненко, характеризуються активізацією <i>громадсько-культурного</i> життя, посиленням процесу формування національної культури й літератури, <i>незважаючи</i> на соціальне й національне гноблення. Зміцнюється ідея <i>наближення</i> інтелігенції до народних мас. Передові сили протестують проти дикого <i>беззаконня</i> і <i>зловживань</i> можновладців, проти необмеженого <i>кріпосницького</i> гноблення та сваволі.</p> <p style="text-align: right;"><i>(О. Гончар)</i></p>	<p>9 б. – 0 пом.; 8 б. – 1 пом.; 7 б. – 2 пом.; 6 б. – 3 пом.; 5 б. – 4 пом.; 4 б. – 5 пом.; 3 б. – 6 пом.; 2 б. – 7 пом.; 1 б. – 8 пом.; 0 б. – 9 пом. і більше.</p>
8. Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.	<p>Не пішла ж і Маруся до танців, а сіла собі на приспі біля хати та ті горішки, що узяла у Василя, усе у жмені перемина та назирцем за Василем погляда. Що ж у неї на думці, того й сама не розбере. То часом стане їй весело так, що зараз бігла б до матері, та й приголубилась би до неї, та вп'ять засумує, і слізеньки хусточкою обітре, і бажа батенька, щоб розвів її тугу; то всміхнеться, то засоромиться; і дума, щоб то й додому іти, та як розглядить, що треба побіля Василя іти, та й передума. А сього вона й сама не знала, що в неї на думці було: «Коли б отой парубок прийшов та поговорив би зо мною, то неначеб мені на душі легше стало». Як же тільки подумала об сім, та як засоромиться! Почервоніла, як калина, закрилась рученьками і голову похилила.</p>	<p>5 б. – 0 пом.; 4,5 б. – 1 пом.; 4 б. – 2 пом.; 3,5 б. – 3 пом.; 3 б. – 4 пом.; 2,5 б. – 5 пом.; 2 б. – 6 пом.; 1,5 б. – 7 пом.; 1 б. – 8 пом.; 0,5 б. – 9 пом.; 0 б. – 10 пом. і більше.</p>
9. Установіть відповідність між персонажами та їх цитатними характеристиками.	<p>1. Маруся – <u>В</u>; 2. Василь – <u>Г</u>; 3. Наум Дрот – <u>Г</u>; 4. Настя – <u>Б</u>; 5. Денис Деканенко – <u>А</u>.</p>	<p>5 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>
10. Випишіть із прочитаного тексту 5 прикладів різних видів художніх	<p><i>Епітети:</i> проклятеє зборище; добрі люди, хлопець гарний, чепурний тощо.</p>	<p>5 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>

<p>засобів (епітети, уособлення / персоніфікація, пестливі слова, порівняння тощо).</p>	<p><i>Персоніфікація:</i> нечистий таки вп'ять силу озьме, підцюкне й потягне низку добру до погібелі. <i>Порівняння:</i> очі веселенькі, як зірочки; сам не свій, як опарений. <i>Пестливі слова:</i> очі веселенькі, сестрички, голубочки, цілісінький гривеник.</p>	
<p>11. Назвіть три основні ознаки сентименталізму. Проілюструйте одну з них прикладом з повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся».</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культ високих почуттів. 2. Підвищена емоційність зображення подій, їх нетиповість. 3. Позитивні герої – представники середніх і нижчих верств суспільства. 4. Домінування морально-етичних цінностей. 5. Пейзажі, найчастіше сільські. 6. Використання пестливих слів, що допомагає передати почуття і настроїв героїв. <p>У тексті зустрічається значна кількість пестливих слів: очі веселенькі, сестрички, голубочки, цілісінький гривеник, ніякогісінького добра, що допомагає читачеві відчутти настроїв героїв.</p>	<p>Усього 5 б.: 3 б. – по 1 б. за кожен правильно названу ознаку сентименталізму + 2 б. – за наведений приклад.</p>
<p>12. Напишіть листа до одного з героїв улюбленого твору української літератури (8-10 речень).</p>		<p>Усього 12 б.: 5 б. – за відповідність заданій темі + 2 б. – за відповідність епістолярному стилю + 2 б. – за багатство мовних засобів, 3 б. – за грамотність: 3 б. – 0 пом.; 2 б. – 1-2 пом.; 1 б. – 3-4 пом.; 0 б. – 5 пом. і більше.</p>
<p>13. Напишіть твір-роздум «Кохання – ідеал людської краси» (10-12 речень). На користь ваших міркувань наведіть 3 аргументи.</p>		<p>Усього 15 б.: 1) 3 б. – за правильність побудови тексту-роздуму; 2 б. – за незначні порушення; 1 б. – значні порушення; 0 б. – невідповідність типу тексту; 2) 3 б. – відповідність темі тексту; 2 б. – незначні порушення у розкритті теми; 1 б. – значні порушення у розкритті теми; 0 б. – невідповідність темі;</p>

		<p>3) 3 б – за наявність 3-х аргументів; 4) 1 б. – за відповідність обсягу тексту; 5) 5 б. – за грамотність: 5 б. – жодної помилки; 4 б. – 1 пом.; 3 б. – 2-3 пом.; 2 б. – 4-5 пом.; 1 б. – 6-7 пом.; 0 б. – 8 і більше помилок.</p>
<p>14. Назвіть 3 державні символи України. Розкажіть детальніше про один із них (усього 3 речення).</p>	<p>Згідно з Конституцією України, державними символами України є: державний прапор України, державний гімн України, державний герб України.</p> <p>Державний гімн України — один із головних державних символів України поряд з прапором і гербом. Державним гімном є перший куплет та приспів пісні «Ще не вмерла України і Слава, і Воля» на слова Павла Чубинського, музика Михайла Вербицького. Офіційно його музичну редакцію ухвалила Верховна рада України 15 січня 1992 року; слова гімну затверджено законом «Про Гімн України» 6 березня 2003 року.</p> <p><i>Можливі інші варіанти.</i></p>	<p>Усього 6 б.: 3 б. – за правильну вичерпну відповідь (названо три символи); 2 б. – за правильну, але невичерпну відповідь; 1 б. – за неповну відповідь; 3 б. – за детальну розповідь про один із символів: 2 б. за змістовну розповідь + 1 б. – за грамотність (3 + 3 = 6).</p>
<p>15. Запишіть 5 видів календарно-обрядових пісень, вкажіть, до якого календарного циклу вони належать.</p>	<p>Колядки – величальні обрядові пісні, які виконують під час зимового календарного циклу. Щедрівки – зимовий цикл. Гаївки – весняний цикл. Русальні – літній цикл. Купальські пісні – літній цикл. Обжинкові, зажинкові – літній цикл.</p> <p><i>Можливі інші варіанти.</i></p>	<p>Усього 5 б.: 2,5 б. – по 0,5 б за кожний правильно названий вид пісень (5 x 0,5 = 2,5). 2, 5 б. – за правильне визначення календарного циклу (5 x 0,5 = 2,5).</p>
		Усього – 100 балів